

Strieborná zberateľská minca k 20. výročiu vzniku Národnej banky Slovenska

V týchto dňoch si pripomíname nielen dvadsiate výročie vzniku samostatnej Slovenskej republiky, ale i dvadsiate výročie Národnej banky Slovenska, ktorá vznikla po rozdelení Česko-Slovenska ako centrálna banka Slovenskej republiky 1. januára 1993. Počas svojej 20-ročnej histórie zohrávala Národná banka Slovenska významnú úlohu vo všetkých zásadných menových a hospodárskych udalostiach krajiny a podieľala sa na formovaní jej dnešného postavenia v spoločnosti ďalších šestnástich štátov eurozóny.

Realizovaná zberateľská eurominca – averz: PhDr. Kliment Mitura, reverz: Mgr. art. Roman Lugár

Už na začiatku svojej existencie sa Národná banka Slovenska usilovala o zabezpečenie stability novej slovenskej meny a špecifickú úlohu už dvadsať rokov zohráva pri emisii nových bankoviek a mincí. Rýchla menová odľuka znamenala, že výmena peňazí sa uskutočnila v rekordne krátkom čase štyroch dní. Pripomeňme si, že v krátkom čase bolo okolkovaných a následne daných do obehu 76 miliónov kusov bankoviek, ktoré mala v tom čase vo svojich zásobách. Následná príprava a tlač nových slovenských bankoviek trvala len niekoľko mesiacov, hoci v štandardných podmienkach sú na ich realizáciu potrebné roky. Prvá slovenská minca v nominálnej hodnote 10Sk bola daná do obehu už 8. februára 1993, v prvý deň po ukončení menovej odľuky, a prvá slovenská bankovka v nominálnej hodnote 50Sk bola emitovaná 30. augusta 1993. Do konca roku boli dané do obehu všetky korunové mince a päť nominálnych hodnôt bankoviek, ktoré boli v roku 1995 doplnené bankovkami v hodnote 200Sk a 5000 Sk.

Národná banka Slovenska zohrávala dôležitú úlohu aj pri zavedení novej eurovej meny, od 1. januára 2009. Už niekoľko rokov predtým sa podie-

ľala na plnení ekonomických a právnych kritérií potrebných na jej prijatie, pripravovala slovenské eurové mince a poskytovala informácie a podporu nielen bankám a podnikateľom, ale pripravila rozsiahlu informačnú kampaň aj pre verejnosť. Aby bol prechod slovenskej koruny na novú menu plynulý, zabezpečila 188 miliónov kusov bankoviek a 500 miliónov kusov mincí. Počas 16 dní duálneho obehu bola uskutočnená výmena slovenských korún za eurá v hodnote 325 miliónov eur.

Za uplynulých dvadsať rokov však centrálna banka prostredníctvom pamätných a zberateľských mincí z drahých kovov pripomínala aj významné historické udalosti a osobnosti známe z dejín Slovenska, prírodné krásy našej vlasti, lokality zapísané do svetového kultúrneho dedičstva, ale i mnohé ďalšie motívy. Za toto obdobie bolo vydaných viac ako 90 rôznych zberateľských mincí, z ktorých viaceré sú dnes vzácne a medzi zberateľmi vyhľadávané. O motívoch nových mincí a bankoviek vás na stránkach nášho časopisu pravidelne informujeme už od roku 1993.

Príprava novej striebornej zberateľskej euromince, ktorú Národná banka Slovenska vydala

Znížená 1. cena
Mária Poldaufová

Znížená 2. cena
Mgr. art. Roman Lugár

pri príležitosti dvadsiateho výročia svojho vzniku nebola jednoduchá, pretože o konečnej podobe mince rozhodla Banková rada NBS až na druhý raz, keďže prvá súťaž na jej výtvarný návrh nebola úspešná.

Do verejnej anonymnej súťaže vyhlásenej v novembri 2011 bolo predložených trinásť návrhov. Komisia na posudzovanie výtvarných návrhov slovenských eurových mincí však pri hodnotení súťažných návrhov v decembri 2011 skonštatovala, že žiadny z návrhov nenaplnil požiadavky po obsahovej ani po výtvarnej stránke tak, aby mohol byť niektorý z nich odporučený na realizáciu. Z uvedeného dôvodu neboli v súťaži udelené žiadne ceny a na výtvarný návrh striebornej zberateľskej mince bola vyhlásená v marci 2012 opakovaná verejná súťaž, do ktorej boli vyzvaní autori štyroch najlepšie hodnotených návrhov z prvej súťaže – Mária Poldaufová, Mgr. art. Roman Lugár, PhDr. Kliment Mitura a Štefan Novotný. Na opakovanej súťaži sa však mohli zúčastniť aj ďalší záujemcovia.

Do opakovanej súťaže sa prihlásili ôsmi autori s desiatimi výtvarnými prácami. Súťažné návrhy posúdila odborná komisia v máji minulého roka. Pretože uvedená zberateľská minca je venovaná vzniku Národnej banky Slovenska, nebol na zasadnutie komisie prizvaný žiadny odborný poradca a k predloženým návrhom vyjadrila svoje stanovisko Banková rada NBS. Komisia na posudzovanie výtvarných návrhov odporučila na realizáciu a na udelenie prvej ceny návrh Márie Poldaufovej, druhú cenu odporučila udeliť Mgr. art. Romanovi Lugárovi a tretiu cenu Štefanovi Novotnému.

Banková rada NBS posúdila súťažné návrhy a pri výbere najvhodnejšieho motívu na realizáciu mince vzala do úvahy najmä tie, ktoré najlepšie vystihovali skutočnosť, že Národná banka Slovenska je národnou inštitúciou – centrálnou bankou Slovenskej republiky a Slovenská republika sa ako jeden z členských štátov Európskej únie úspešne začlenila do európskeho a svetového kontextu. Po prerokovaní výsledkov súťaže v Bankovej rade NBS guvernér NBS využil svoje právo vyplývajúce z podmienok verejnej anonymnej súťaže, ktoré mu umožňuje ukončiť súťaž iným spôsobom, ako odporučila odborná komisia, ktorá je jeho poradným orgánom.

Guvernér NBS na základe uvedených dôvodov a splnomocnenia od Bankovej rady NBS rozhodol o realizácii mince podľa výtvarných návrhov dvoch autorov, ktorých návrhy averznej a reverznej strany najlepšie vystihovali spomenuté kritériá.

Na realizáciu averznej strany zberateľskej mince k 20. výročiu vzniku Národnej banky Slovenska bol vybraný návrh PhDr. Klimenta Mituru, ktorému bola udelená zvláštna – štvrtá cena. Návrh jeho averzu oslovil Bankovú radu NBS kvalitným a výstižným stvárnením témy, vyjadrením začlenenia Slovenskej republiky do EÚ, významu spoločnej eurovej meny, ako aj postavenia, významu a pozície Národnej banky Slovenska ako jednej z centrálnych bánk Eurosystemu. Pretože motív reverzu mince však danú tému dostatočne nevystihoval, na realizáciu tejto strany mince bol schválený návrh Mgr. art. Romana Lugára, ktorému bola v súťaži udelená znížená druhá cena. Na reverznej strane autor vytvoril kompozíciu z mince Biatic, ktorá je

Znížená 3. cena
Štefan Novotný

4. cena
PhDr. Kliment Mitura

súčasťou loga Národnej banky Slovenska, a dvojkríža s výraznou dekoráciou na pozadí. Na averze súťažného návrhu je hlavným motívom znak eura v spojení so štátnym znakom Slovenskej republiky, ktorý autor umiestnil na pozadí tricolory.

V opakovanej súťaži bola udelená znížená prvá cena Márii Poldaufovej, ktorej návrh zaujal odbornú komisiu výtvarne čisto spracovaným námetom a dizajnérsky výborne zvládnutou štylizáciou písma v skratke názvu Národnej banky Slovenska v prepojení s motívom Bratislavského hradu na averze. Na návrhu reverznej strany mince dominuje symbol eura a začlenenie Národnej banky Slovenska do európskeho kontextu zvyrazňuje použitý motív hviezd a do svetového kontextu motív zemegule. Národný kontext inštitúcie symbolizuje štylizovaný štátny znak a list lipy. Aj keď sa tento návrh nepoužil na razbu striebornej zberateľskej mince, Národná banka Slovenska po dohode s autorkou použila upravený návrh na razbu žetónu, ktorý je súčasťou súboru slovenských obehových mincí s letopočtom razby 2013 a v jubilejnom roku sa bude využívať aj v grafickej podobe. Žetón si NBS nechala vyraziť na reprezentačné účely pri príležitosti 20. výročia svojho vzniku.

Zníženú tretiu cenu získal návrh Štefana Novotného. Kruhovú kompozíciu averzu návrhu obsahuje množstvo prvkov, ruky znázorňujúce obeh peňazí, symboly umenia a architektúru s centrálnym umiestneným štátnym znakom Slovenskej republiky. Reverznej strane dominuje voľne poňatý motív Biatecu ako symbolu Národnej banky Slovenska s naznačenou zemeguľou na pozadí.

Strieborná zberateľská minca má nominálnu hodnotu 10 eur, jej priemer je 34mm a hmotnosť 18 gramov. Minca je vyrazená zo zliatiny 900 dielov striebra a 100 dielov medi. Na hrane mince je nápis do hĺbky NBS – CENTRÁLNA BANKA SLOVENSKEJ REPUBLIKY. V poradí sedemnástu zberateľskú mincu, ktorú vydala Národná banka Slovenska v eurovej mene 11. januára 2013, vyrazila Mincovňa Kremnica, š. p., v počte 4 100 kusov v bežnom vyhotovení a 9 150 kusov vo vyhotovení „proof“.

Na slávnostnej emisii mince spojenej so začiatkom jej predaja sa zúčastnili podpredseda vlády Slovenskej republiky a minister financií Peter Kažimír, guvernér Národnej banky Slovenska Jozef Makúch, riaditeľ Mincovne Kremnica, š. p., Vlastimil Kalinec a obaja autori výtvarného návrhu.

Text a fotografie: Ing. Štefan Fröhlich